

Repræsentantskab

20-03-2024

Dato: 5. april 2024, kl. 09:00-11:00

Mødested: Microsoft Teams – [Klik her for at deltage i mødet](#)

Indhold

09.00 Valg af dirigent.....	2
09.05 Formanden lægger op til debat.....	2
09.20 Rammen om den fremtidige biblioteksdebat	3
09.55 Årsregnskab 2023	4
10.05 TEMA: Folkebiblioteket er for alle, men alle er ikke en målgruppe!.....	5
10.50 Valg til eksterne udvalg	6
10.55 Fremtidige møder og temaer	7
Årshjul til orientering.....	7

Medlemmer:

Se listen [her](#)

Sekretær for udvalget:

Michel Steen-Hansen

Dagsorden

1. Valg af dirigent

Sagsfremstilling

Ifølge vedtægterne skal der vælges en dirigent.

Indstilling

Næstformand Claus Mørkbak Højrup (V).

Afgørelse

2. Formanden lægger op til debat

Bilag: "Behov for en opdateret bibliotekslov"

Sagsfremstilling

Som oplæg til Topmødet spiller formanden ud med status og lægger op til debat.

Siden Danmarks Biblioteksforening præsenterede debatoplægget "[Samfundets udfordring og biblioteket som svar](#)" som var et indspil til både regeringsgrundlag og [den kulturpolitiske redegørelse](#), har der været arbejdet med biblioteksdebatten på flere fronter.

Der er mange svar på samfundets udfordringer i kulturen. For velfærdssamfundets udvikling og opgaver gælder, at de ikke lader sig løse inden for ét område, men kun gennem målrettet fokus og samarbejde.

Læsekrisen, trivselskrisen, opmærksomhedskrisen og den øgede polarisering og mangel på demokratisk dannelse og uenighedskompetencer har landets mest besøgte kulturinstitution FOLKEBIBLIOTEKET en vigtig del af løsningen på. Men det kræver opdaterede rammer og lovgivning.

Det drøftede Repræsentantskabet også på deres seneste møde i Vejle og med baggrund i de input har forretningsudvalget skabt oplægget "**Behov for en opdateret bibliotekslov**".

Det vil blive præsenteret på Det Bibliotekspolitiske Topmøde den 11. og 12. april.

Biblioteksforeningen har med baggrund i oplæggene været i dialog og til møder med undervisningsminister, kulturminister, digitaliseringsminister og KL kulturudvalgsformand. Ligesom vi har været rundt i en del kommuner med oplæg og dialoger med både biblioteker, kulturudvalg og byråd om biblioteket potentiale. Både nuværende medlemskommuner og med kommende.

Behov for en opdateret bibliotekslov

En forældet lovgivning

Biblioteksloven er forældet, og leverer derfor ikke de optimale rammer for, at bibliotekerne landet over kan være med til at løse en række centrale udfordringer for det danske samfund.

Læsekrisen, trivselskrisen, opmærksomhedskrisen og den øgede polarisering og mangel på demokratisk dannelse og uenighedskompetencer har landets mest besøgte kulturinstitution FOLKEBIBLIOTEKET en vigtig del af løsningen på. Men det kræver opdaterede rammer og lovgivning.

I dag understøtter biblioteksloven ikke opgaveløsningen på optimal vis, og der er store geografiske forskelle på hvad borgerne møder på deres lokale bibliotek. Samtidig er flere af lovens opgaver ikke længere relevante i dag. Loven nævner begreber som tilgængelighed til bl.a. multimedier og videogrammer som en del af bibliotekernes opgave, men den teknologiske udvikling har betydet, at disse begreber ikke har relevans længere.

Formålet med at gennemføre en ny bibliotekslov er derfor at sikre bedre, opdaterede rammevilkår og udnytte potentialet i de danske biblioteker til at løse samfundets udfordringer langt bedre i fremtiden.

Mange steder i landet læser folkebiblioteket i dag ikke flere af de centrale opgaver, fordi man holder sig meget præcist til lovens bogstav.

Hovedopgaver for biblioteket i fremtiden

Der er derfor brug for, at bibliotekerne får formuleret fire centrale hovedopgaver i en ny bibliotekslov:

1. Skabe en ny læsekultur, der fremmer læseglede og læsefærdigheder
2. Sikre adgang til valid information og gøre viden tilgængelig for alle
3. Styrke den kritiske sans og evnen til at vurdere informationers kvalitet
4. Skabe rammer for en levende samfundsdebat og være mødested for dialog mellem mennesker

Ad. 1. Skabe en ny læsekultur, der fremmer læseglede og læsefærdigheder

De nyeste undersøgelser viser, at danske børns læsefærdigheder er faldende, samtidig med at læsegleden er forringet så meget at forskere kalder det en læsekrise. Det er alvorligt, fordi læsning hører til de aller mest centrale forudsætninger for en god tilværelse på mange planer: ikke blot uddannelsesmæssige, men også i forhold til fordybelse, empati, trivsel og evnen til at forstå.

Biblioteket har en helt afgørende rolle i forhold til at fremme læseglede og læsefærdigheder i samarbejde med skoler og institutioner og åbne dørene til de store og små fortællingers verden.

Ad. 2. Gøre information og viden tilgængelig

Et af bibliotekernes mest centrale opgaver har altid været at gøre information og viden tilgængelig og demokratisere den, uanset økonomiske, sociale og geografiske barrierer. Den opgave er fortsat helt central. Derfor er bibliotekerne også det mest benyttede kulturtilbud, både fysisk og digitalt.

Selvom meget nu er tilgængeligt på nettet, så er der også rigtig meget, der ikke er. Men biblioteket kan skaffe stort set al information, som ellers ikke er inden for rækkevidde, men det er både omkostningsfuldt og kræver opdaterede regler om ophavsret.

Ad. 3. Styrke den kritiske sans og evnen til at vurdere informationers kvalitet

I en tid med fake news, misinformationskampagner og mistro til fakta, som kommer fra mennesker, man er uenig med, har folkebiblioteket en vigtig opgave i forhold til at styrke den kritiske sans og vurdere informations kvalitet.

På biblioteket kan man lære at forholde sig kildekritisk, og man kan få præsenteret muligheder og begrænsninger i forhold til bl.a. kunstig intelligens, som i fremtiden vil kunne løse mange opgaver for os, men som der også er grund til at omgås med fornuft og forsigtighed.

Ad. 4. Skabe rammer for samfundsdebat og være mødested for dialog mellem mennesker

For at kunne opretholde et levende demokrati er det afgørende med gode rammer for debat på tværs af økologier, hvor man mest får sine egne holdninger bekræftet. Folkebiblioteket har de helt rigtige rammer for dialogen om stort og småt i det danske samfund, og de rammer skal udnyttes.

Bibliotekerne kan skabe folkelig forankring af samfundsmæssige tiltag i en bæredygtig udvikling på mange planer.

Både i forbindelse med valg og i forhold til generelt at sikre dialog om de ting, der splitter og samler danskere, skal folkebiblioteket være i front og fungere som mødested, facilitator og en del af Danmarks demokratiske infrastruktur.

Det betyder nok ikke, at der kommer en ny bibliotekslov i 2024, men det er starten på en proces, hvor vi arbejder på fælles oplæg.

Det bliver tydeligere, at – i forhold til læsekrisen, trivselskrisen, opmærksomhedskrisen og den øgede polarisering samt mangel på demokratisk dannelse og uenighedskompetencer – så har FOLKEBIBLIOTEKET, landets mest besøgte kulturinstitution, en vigtig funktion. MEN forskellen på, hvad borgerne kan forvente af deres lokale bibliotek, bliver stadig større, og det kræver opdaterede rammer og lovgivning for bibliotekerne. Men debatten er i gang – se mere i [Beretning 2023](#)

På mødet vil formanden orientere om arbejdet og lægge op til debat.

Indstilling

Oplæg til debat.

Afgørelse

3. Rammen om den fremtidige biblioteksdebat

Sagsfremstilling

Det lægges op til debat for rammen om den fremtidige biblioteksdebat med udgangspunkt i formanden oplæg.

Med udgangspunkt i [programmet til Topmødet](#) drøfter Repræsentantskabet, den videre proces omkring styrkelse af bibliotekernes potentiale.

Herunder også oplægget "Behov for en opdateret bibliotekslov" og hvordan det kan debatsættes nationalt og lokalt.

Et andet element er det Kulturpolitiske Træf som Danmarks Biblioteksforening tre politiske udvalg er ved at planlægge.

Status er:

- **Midt:** Herning – 28.10.
TEMA: **Kulturpolitik, digitalisering, sammenhængskraft og bibliotekernes potentiale**
Her vil der være oplæg fra Kulturordfører Mogens Jensen (A) og lokale aktører
- **Nord:** Aalborg – 29.10.
TEMA: **Læsning, læring, sammenhængskraft og bibliotekernes potentiale**
Her er indbudt Digitaliseringsminister Marie Bjerre og lokale aktører
- **Sjælland:** Roskilde – 7.11.
TEMA: **Kulturpolitikens betydning for sammenhængskraft og bibliotekernes potentiale**
Her vil der være oplæg fra Udlændinge- og integrationsminister Kaare Dybvad Bek (A).
- **Syd:** Middelfart – 12.11.
TEMA: **Læsning, læring, sammenhængskraft og bibliotekernes potentiale**
Her er indbudt kulturordfører Tobias Elmstrøm (M) og lokale aktører
- **Hovedstaden:** Gentofte – 13.11.
TEMA: **Læsning, læring, sammenhængskraft og bibliotekernes potentiale**
Her vil der være oplæg fra Kulturordfører Jan E. Jørgensen (V), Borgmester Michael Fenger (C) og lokale aktører

Indstilling

Drøftelse.

Afgørelse

4. Årsregnskab 2023

Bilag: Ledelsens regnskabserklæring, revisionsprotokol, årsrapport 2023

Sagsfremstilling

Regnskabet for 2024 udviser et overskud på 382 t.kr. mod et forventet underskud på 487 t.kr. hvilket er 869 t.kr. bedre end budget.

Den største enkeltstående afvigelse skyldes væsentlig større afkast på renter og kursregulering på 343 t.kr. mod budgetteret 28 t.kr., samtidig er der en afvigelse med en afvigelse på løn på omkring 150 t.kr. Dette skyldes at der er "lønindtægt" fra eksterne projekter til arbejde udført af det fastansatte personale. Desuden har der ikke været tilkøbt studentermedhjælper til topmøde og forefaldende arbejde som planlagt, da disse opgaver er løst af fast personale og projektmedarbejdere.

Kontoen "Salgs og Driftsindtægter" er væsentlig under det budgetteret, men dette modsvares af at kontoen "Direkte omkostninger" er mindre. F.eks. har der været færre udgifter til Topmøde 2023 end budgetteret, men også en mindre indtægt. Et andet eksempel er en aflyst kulturkonference giver mindre forbrug på 48 t.kr., mens der til gengæld ikke er nogen deltagerbetaling.

På samme vis modsvares kontoen "Tilskud eksterne tilskud" med "Udgifter eksterne tilskud" da dette er projekter med eksterne tilskud, som skal bruges aktivitetsrettet. Indtægterne er knap 800.000 kr. højere end budgetteret, som skyldes bevilling til ansøgte projekter, som er igangsat i året og som derfor modsvares af en udgift på samme niveau.

Tænketanken Fremtidens Biblioteker, som bor i Danmark Biblioteksforening og som vi yder et grundtilskud til på 250 t.kr. har i 2023 haft en omsætning på projekter som er på 5.463 t.kr. hvilket er 4.594 t.kr. over budget. Dette skyldes vi i budget 2023 ikke har medregnet projektbudgetterne under tænketanken, men har gjort det i vores realiseret tal. Denne realisering vil vi fremadrettet vise på denne vis.

De regionale aktiviteter er under budget med 66 t.kr. da aktiviteterne på Bogforum var nedskaleret fra opbygning af egen stand og scene program til debat på Bellascenen og fælles møder for vores stående udvalg.

"Politiske udvalg" er under budget hvilket primært skyldes mindre forbrug på internationalt arbejde på 60 t.kr. samt Forretningsudvalg på 32 t.kr., som primært skyldes at flere møder afholdes digitalt i stedet for digitalt.

I 2022 og 2023 har Danmarks Biblioteksforening modtaget 1.500 t.kr. fra finanslovsbevilling til at styrke DB2030 og koordinere verdensmål indsatsen i landets biblioteker. Bevillingen er desværre ikke videreført i 2024 finansloven, derfor foreslås at hensætte overskuddet i 2023 regnskabet på de 381 t.kr. sådan at Danmarks Biblioteksforening kan videreføre indsatsen året ud og arbejde på en fremtidig finansiering og arbejde for at finde en statslig finansiering eller anden eksterne finansiering fra 2025.

Forventet udvikling

I de seneste par år er der arbejdet med at skabe flere politisk rettede aktiviteter, for at sætte bibliotekerne på den politiske dagsorden. Aktivitetsforøgelsen og styrkelsen opbygningen af Dansk Kulturliv er finansieret af kassebeholdningen. Efter i 2023 at have oplevet at to kommuner meldte sig ud og to ind, arbejdes der nu med en offensiv for at få flere kommunale medlemmer. I år allerede kommet en indmeldelse fra Brønderslev og dialog med to kommuner mere, hvilket på sigt kan føre til forøgede indtægter. Så der i 2024 arbejdes med et budgetunderskud på omkring 600.000.kr. finansieret af egenkapitalen på 4.520.000. kr.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller årsregnskabet 2023 til godkendelse, med bemærkning om at overskuddet på 380.000 kr. hensættes til det fortsatte arbejde med Verdensmål i 2024.

Afgørelse

5. TEMA: Folkebiblioteket er for alle, men alle er ikke en målgruppe!

Sagsfremstilling

Tænketanken Fremtidens Bibliotekers står bag en stor segmenteringsundersøgelse ”[Biblioteksbrug i dag og i morgen – en målgruppebaseret kortlægning](#)” som beskriver både hvem der bruger bibliotekerne, hvad de efterspørg og hvem der ikke bruger dem, samt årsager til de ikke gør.

Der er dermed skabt et nyt stærk vidensgrundlag om borgernes behov og sammen med kommuner, biblioteker og andre aktører udvikler handlingsgreb til biblioteksudvikling.

De præsenterer 9 segmenter/målgrupper, og hvad der driver deres biblioteksbrug eller mangel på samme. I rapporten er også tværgående findings om f.eks. køn, uddannelsesniveau, transporttid, geografi, rummets betydning og meget mere.

Overordnet slår undersøgelsen fast at det går godt på de danske folkebiblioteker: 71% oplever, at folkebiblioteket har stor samfundsmæssig værdi og mere end halvdelen af danskerne er i dag biblioteksbrugere, mens 41% er hyppige brugere. Altså de der bruger biblioteket mindst hver 3 måned, hvis det er årligt, er andelen noget større. Alligevel er der stor forskel på hvem, der bruger folkebibliotekerne, og brugerandelen svinger mellem 89% og 11% blandt segmenterne. I en tid med læsekrise og demokratikrise ligger der således stadig en opgave i at udbrede kendskabet, skabe lige tilgængelighed og aktivere dem, der ikke selv finder folkebiblioteket.

Undersøgelsen bringer megen ny viden med sig:

- **Stor samfundsværdi:** 71% oplever, at folkebiblioteket har stor samfundsmæssig værdi – det gælder uanset om man oplever, at folkebiblioteket har personlig værdi eller ej.
- **Fremgang i biblioteksbrug:** Der ses en fremgang i biblioteksbrug siden Tænketankens undersøgelse i 2013. Andelen af hyppige biblioteksbrugere er således steget fra 35% i 2013 til 41% i 2023.

Læs pixienudgaven [her](#)

- **Digital acceleration:** Kendskabet til eReolen og Filmstriben er hhv. tredoblet og fordoblet siden 2013, og den digitale biblioteksbrug er i dag på niveau med den fysiske brug.
- **Det primære brugsformål** på tværs af segmenter er oplevelsesrelaterede lån, dvs. lån af romaner, digte, musik, film og spil.
- **Bibliotekets rolle og funktion:** Danskerne mener i højest grad, at folkebibliotekerne skal være et sted for opbevaring og formidling af litteratur, læring, dannelse og viden.
- **Motivation til kulturforbrug:** Fællesskab er en stærk motivationsfaktor for kultur- og biblioteksbrug, især blandt unge under uddannelse og pensionister.

Kristine Roed, projektleder i Tænketanken
Fremtidens Biblioteker

Projektleder Kristine Lykke Roed vil præsentere undersøgelsens hovedpointer og lægge op til en debat om, hvad det er både brugere og ikke-brugere efterspørger.

Indstilling

Sagen drøftes.

Afgørelse

6. Valg til eksterne udvalg

Sagsfremstilling

Danmarks Biblioteksforening er blevet bedt om at genbeskikke følgende udvalg:

Strategisk Biblioteksudvalg.

Slots- og Kulturstyrelsen inviterer Danmarks Biblioteksforening til at indstille et medlem på ledelsesniveau med biblioteksfaglig indsigt (bibliotekschef) til Strategisk Biblioteksudvalg. Udvalget skal bl.a. bidrage til udmøntningen af de statslige udviklingsmidler på biblioteksområdet.

Medlemmet udpeges for 2024 til og med 2026. Medlemmerne repræsenterer den organisation, som har udpeget dem. Det forventes, at medlemmerne kan træffe beslutning på udvalgsmøderne uden først at skulle hente mandat i baglandet. Da styrelsen skal sikre, at Ligestillingsloven overholdes, **bedes I indstille to kandidater**, en mand og en kvinde. I bedes desuden indstille kandidater, som både repræsenterer større og mindre biblioteker.

DB indstillede i 2020:

- Lars Bornæs, Silkeborg.
(Valg og villig til genvalg)
- Maria Frey Sjøblom, Aalborg Bibliotek.

Bibliotekernes Koordinationsforum

Slots- og Kulturstyrelsen inviterer derfor Danmarks Biblioteksforening til at indstille et medlem på ledelsesniveau til Bibliotekernes Koordinationsforum. Udvalget samler centrale aktører og interessenter på biblioteksområdet inden for fag-, forsknings- og folkebibliotekerne. Forummets formål er i videst muligt omfang at sikre samarbejdet og

sammenhængen i den brede bibliotekssektor og give input til rådgivning af ministeren på området.

Medlemmet udpeges for perioden 2024 til og med 2026 og repræsenterer organisationen. Da styrelsen skal sikre, at Ligestillingsloven overholdes, bedes I **indstille to kandidater**, en mand og en kvinde.

- Michel Steen-Hansen, Direktør Danmarks Biblioteksforening
(Valg og villig til genvalg)
- Annette Wolgenhagen Godt, Bibliotekschef Allerød

Kontaktudvalget Det Danske Filminstitut

DB skal udpege medlem til Kontaktudvalget. Medlemsorganisationer udpeger 1 medlem hver til Kontaktudvalget. Det nuværende Kontaktudvalg er udpeget for perioden 2021-2024, og nyt kontaktudvalg nedsættes formelt pr. 23. april 2024.

Af Filmloven fremgår følgende bestemmelse:

"§ 9. Til at varetage kontakten med Det Danske Filminstituts brugere og publikum nedsætter bestyrelsen et kontaktudvalg, der sammensættes af bruger- og publikumorganisationer og interessegrupper. Kontaktudvalget har til opgave at følge instituttets virksomhed og afgive forslag herom til bestyrelsen og at udpege 2 medlemmer til Rådet for Spillefilm og 2 medlemmer til Rådet for Kort- og Dokumentarfilm, jf. § 8, stk. 2 og 3. Kontaktudvalget mødes mindst en gang årligt."

Medlemmer udpeges for en periode på 3 år, og kan kun genbeskikkes én gang.

DB indstillede i 2020:

Maria Frey Sjøblom, Aalborg Bibliotek

Indstilling

- Bibliotekernes Koordinationsforum - Lars Bornæs
- Strategisk Biblioteksudvalg - Michel Steen-Hansen
- Kontaktudvalget Det Danske Filminstitut – indstilling forligger til mødet

Afgørelse

6. Fremtidige møder og temaer

Sagsfremstilling

Det foreslås, at det næste møde i Repræsentantskabet afholdes i oktober/november.

Samt at der i forbindelse med Det Bibliotekspolitiske Topmøde den 11. og 12. april i Sønderborg afholdes fælles frokost i de enkelte partigrupper, hvor tiden afsættes til aktuelle drøftelser med partiernes egen dagsorden.

Indstilling

Repræsentantskabsmøde fastlægges i fjerde kvartal.

Afgørelse

Årshjul til orientering

